EL TEATRE CATALÀ

JOSEP MORATÓ, caricatura de *Daniel*

Any I • Núm. 44
28 Desembre 1912

20 cènts.

Quart folletí de 16 pagines de **SENYORA AVIA VOL MARIT**, de J. Pous i Pagés

Tercer folletí de 16 pagines de **EPITALAMI**, de l'Ambrosi Carrión

EL TEATRE CATALÀ

REVISTA SETMANAL ILUSTRADA

: EXTENSA INFORMACIÓ GRÁFICA I LITERARIA DE L'ACTUALITAT TEATRAL CATALANA :

TEATRE CASTELLÁ — TEATRE EXTRANGER

20 PAGINES DE TEXT

DE LES PRIMERES FIRMES DE CATALUNYA

32 PAGINES DE FOLLETÍ

DE LES OBRES TEATRALS DE MÉS ÉXIT

PRESENTACIÓ ESPLÈNDIDA

PAPER COUXÉ :: NOMBROSOS GRAVATS :: TIRATGE EXCELENT

EL TEATRE CATALÁ es la millor revista que a Catalunya s'ha publicat dintre'l seu carácter i condicions económiques

SURT ELS DISSABTES

Número corrent: 20 céntims - Número atrassat: 40 - Atrassat sense folletins: 25
Suscripció: Espanya, 3 pessetes trimestre - Extranger, 9 francs semestre

Administració: PORTA-FERRIÇA, 17, LLIBRERÍA • BARCELONA

EL TEATRE CATALÀ

ANY I — BARCELONA : 28 DESEMBRE 1912 — NÚM. 44

ELVIRA DE HIDALGO, eminent primera tiple del Gran Teatre del Liceu

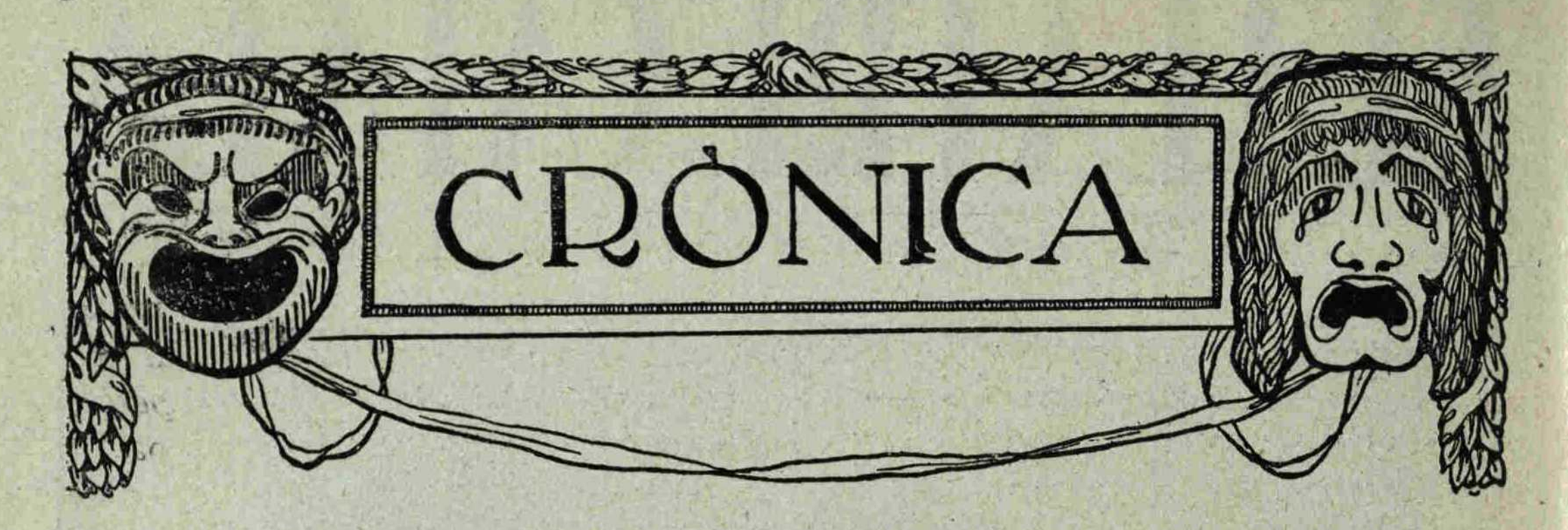

Es de tot punt indispensable, no retardant-ho massa, realitzar una absoluta i severa revisió de la manera com se fa crítica a Barcelona. Si no'ns ho aconsellés un just esperit d'equitat, ens obligaría a pendre aqueixes mides la decencia periodística i una alta missió de moralitat artística que volem innats en nosaltres.

La crítica es quelcom de gran i sagrat quan se realitza noble i dignament; es, en canvi, una baixa i miserable funció quan s'exercita pera desnaturalitzar la veritat, corrompent la credulitat pública.

Pera esser critic no es precís saber escriure obres com les que's jutjen, però sí que es del tot necessari que's posseeixin un conjunt de coneixements i un ponderat i equànim criteri, que alhora que, al criticar, se faci obra docent, dongui garantíes de que ni la passió ni altre ordre de consideracions mancades d'escrúpols puguin tacar la puresa del judici serenament sentit i lleialment exposat.

Posar límits i lleis a la crítica es una cosa senzillament absurda; en canvi, la crítica dèu estar regulada per una ètica extremadament honesta.

Reduir la crítica a paraules fetes ja convencionals, citar autors o obres, barrejar frases més o menys llampantes i pintar amb color de rosa o negre, segons se tracti de vessar elogis o censures, perquè sí, sense fonament ni consistencia, es fer tasca pueril, infecunda i de finalitat nula.

Una veritable crítica, dotada de tots els prestigis pera considerar-la i fer-ne cas, es la que a l'analitzar defineix, la que, al judicar, aconsella i la que, en resum, ens ensenya quelcom de nou, transmet a les vinentes generacions judicis preciosos que, al mateix temps que posen les bases de l'historia literaria, donen més relleu a les obres objecte de la crítica i aclareixen punts que podríen semblar foscos.

Quina diferencia hi ha entre un Menéndez Pelayo, un Ixart, un Sardà, per no sortir-nos de casa, i els miseriosos gazetillers *panelucrando* que destilen les seves crítiques inconsistents, quan no maculades d'infamia, en les columnes de gran part dels nostres diaris!

No són precisament diferencies de talent i d'ingeni les que volem fer esmentar: es la d'honradesa artística en el compliment d'aqueix sacerdoci.

Els primers eduquen; els altres, com a *paràssits* que són, destrueixen, sense construir res de nou.

Descobrir belleses, senyalar defectes es una lloable missió, per tots respectada; fins l'alabar amb excés i l'esser benèvol amb les equivocacions es una concessió optimista que, si be s'aparta de la rigidesa de l'anàlisi, no repugna als nostres desitjos de pretindre veure bellament fins lo més senzill de composició i feble d'ànima.

Però lo que repugna i no pot admetre-s es la censura per sistema, el traduir en malsanes ironíes i desprecis el propri fel i la negror d'esperit, i lo que es abominable es que'l crític pretengui donar notes negres de color, escampant-ne fortes pinzellades quan se sent a pler ferir, lo que se'n diu *reventar*, tot callant faritzaicament quan no hi ha ocasió propicia pera abusar de la bondat de l'adversari o de la vulnerable feblesa de la seva obra.

I encara té un aspecte més lleig la feina

paràssita de molts dels nostres crítics: la de criticar *segons com* i *segons a qui*, o la de vendre-s vergonyosament el beneplàcit, sinó per *diners* per *dinades*, realitzant un *chantage* artístic que s'està repetint diariament a Barcelona.

L'amistat o l'animadversió poden molt pera fer una crítica injusta; però lo que no té nom es que aqueixa impostura's pagui amb favors, copets a l'espatlla o amb *sablassos* de tres pessetes.

El crític hauría d'esser un intermediari entre'ls artistes i el públic, que guiés als uns i ensenyés als altres, que posés un dic a les desviacions i genialitats antiestètiques i pertorbadores dels uns i refrenés l'adulterament de gust de l'altre.

En l'actualitat, el crític es un subjecte que serveix a les empreses que li donen localitats, als autors que'l conviden a sopar, als actors que li paguen el cafè, i a les actrius que li fan bona cara quan entren a fer nosa i a murmurar en els seus *camerinos;* en canvi, el critic censura despiadadament als que no estan en la situació d'esser complascents amb ells o be que s'aparten de la seva vora per no tacar-se amb màcula d'impudicia i de desprestigi artístic.

El públic es sempre l'enganyat, i si fes cas de les crítiques, com quasi mai ne fa, per sort, la indigna tasca tindría un resultat deplorable pera la cultura pública.

Cal enlairar la crítica i anular als *paràssits;* precisa netejar les publicacions barcelonines dels que manquen de judici pera criticar les obres dels altres o be se'l vènen per un parell de rals; s'ha d'acabar que cada cop que s'estrena una obra ja sapiguem de quina manera serà jutjada, segons sigui l'estat de relacions entre'l crític i els que han d'esser objecte de les seves crítiques.

Es una obra de moralització que sempre serà vista amb bons ulls pels aimants de la justicia i de l'honradesa del periodisme. Pera ajudar-hi ne tornarem a parlar sempre que convingui, senyalant casos i fins dient noms; que tot es poc quan se lluita per la nostra dignitat d'homes i de catalans alhora.

X.

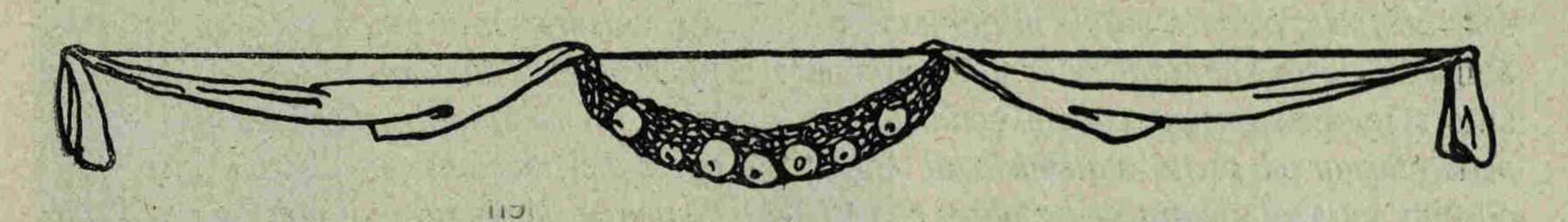

ANIVERSARI

A JOAN MARAGALL

El Centre Autonomista Català de Sant Gervasi organitzà una solemnial vetllada en commemoració de l'aniversari de l'excels poeta, i soci que fou d'aquell centre en Joan Maragall.

En tant hermosa festa llegiren composicions del malaguanyat poeta els senyors Batalla, Oliveres, Oliver (J. i B.) i Capafons.

La senyoreta Dolors Oliver, amb el seu germà Josep, recitaren, amb molt acert, un diàleg, fragment del primer acte de la tragedia pòstuma *Nausica*.

El nostre benvolgut amic don Adrià Gual, en honor a l'homenatjat, llegí la poesía *Goigs a la verge de Nuria*, i el nostre company Ambrosi Carrión feu un parlament sobre la personalitat den Maragall, que avui publiquem, essent fortament ovacionats.

Després, el quadre escènic, dirigit per en Capafons, posà el segon acte de *Nausica*, de l'execució del qual parlem en la corresponent secció, estrenant-se un colossal decorat, pintat pel jove i triomfant escenògraf i amic nostre Josep Rocarol.

Finalitzà tant esplèndida festa amb una audició de cançons originals i traduides den Maragall, que anà a càrrec de la societat choral L'Eco de Catalunya, que tant dignament dirigeix el mestre J. M. Comella.

Els fills del plorat poeta assistiren a aquesta vetllada.

Depassa els límits de lo imaginable el nombre d'obres teatrals presentades al concurs obert pel Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans.

Puck, dies ha, havía estat temptat de fer unes consideracions desfavorables a l'esperit i a la lletra de la convocatoria del concurs en qüestió. Ben fet va fer de contenir-se! Ara, davant una tant vasta legió d'autors inèdits, que laboren en silenci, que escriuen pera'l Teatre Català en les vespres de la seva mort, tant pregonada, el criteri de Puck ha virat en rodó.

En un país com el nostre, aont tothom arriba, aont les més deplorables nulitats han escalat un lloc, aont, en virtut de certs funestos trànsols de la nostra desvalguda escena, han tingut ocasió de manifestar-se, sens obstacle, les més buides mitjanies; semblava una befa sagnant cridar a concurs els autors inèdits, *posant com a condició que pera otorgar el premi s'atendría al «mèrit absolut i no al relatiu de les obres concursants».*

I, ja ho veieu, no ha estat una befa, sinó una mesura preventiva. Si els autors de les cent cinquanta i tantes obres presentades tenen posada la confiança en el mèrit absolut de les llurs obres, imagineu quantes i quantes hauran quedat postergades en un recó de calaix, per creure els llurs autors que la perfecció absoluta no existeix, i que la relativa sols pot assolir-se després de molts anys de treballar i d'una llarga i provada experiencia!...

Pobre del jurat si la convocatoria no hagués estat tant clara i tant severa!...

Lo inexplicable es que en un moment donat sorgeixin cent cinquanta autors inèdits, que un no sab ont viuen, què fan, a què dediquen les seves espirituals facultats... Perquè aquí ens coneixem tots: els que ja han arribat i els que hi anem. Més be o més malament sabem qui pensa un drama, qui l'escriu o qui el passeja sota l'aixella de la una banda a l'altra en cerca de qui l'hi estreni. Per això els que vivim la vida de les lletres, anc que sia d'una manera allunyada, com ara Puck, confessem que'ns produeix una esgarrifosa sorpresa el sorgiment d'una legió tant vasta d'autors desconeguts. Perquè una obra teatral no s'improvitza. Es fruit de molts neguits, de molts dolors, de moltes hores viscudes en la realitat i en l'estudi. No hi cap creure que l'esquer de les set-centes pessetes del premi hagi mogut a escriure pera'l teatre als que no s'hi han sentit mai cridats, sinó que cada una de les obres presentades, un hom s'ha d'imaginar, fent-los un favor, que ja abans de la convocatoria, i sens esperança de premi material, els llurs autors les havien escrites o meditades, asperonats solament per la mirificencia de la gloria.

Es clar que un sainet, un passa-temps, un pas de comedia poden escriure-s en pocs dies i eixir airosos i divertits, però cal tenir en compte que la majoría d'obres presentades a concurs són drames, i no en un acte, sinó en dos, les més en tres i bastantes en quatre, no comptant les que tenen epíleg o altres distribucions més complicades!

Acabada la lectura d'una tant nodrida llista d'obres en lluita, us queda en l'esperit una impressió tràgica. Amarga el cor pensar les il·lusions enterrades entre la fullaraca de tantes quartilles!... en les angunies covades en la creació d'escenes que mai trascendiran més enllà de l'esfera de la familia... Més que les obres, cada un dels llurs autors se us torna un drama viu, dolorós, punyent...

Potser en els neguits de tants creadors anònims trobaríem la clau d'una de les tantes causes que debiliten el nostre teatre... Deixem ara que'l jurat califiqui... i després temps ens quedarà...

I tant de bo que, entre tantes, una obra sorgeixi tant sols amb resplendors d'eternitat... anc que aquesta sia d'un «theatròcrata»..., que tot podría ser.

PUCK

Mlle. Cabanel, del teatre Vaudeville, de París
Vestida per **BUZENET,** 14, rue de la Boëtie

(Prohibida la reproducció)

LA MODA EN EL TEATRE

AQUESTA hermosísima *toilette de soirée,* en forma de túnica, que llueix l'eminent actriu francesa Mlle. Cabanel, es una altra de les colossals creacions de la casa Buzenet, de París, per la temporada que estem travessant.

Es tota confeccionada amb robes de *mousselina* del color d'un acer pàlid, i els seus únics ornaments són tant sols uns quants brodats platejats, a l'estil dels grecs, aplicats i distribuits amb gran cura.

Les millors robes pera la confecció d'aquestos trajos de teatre, o *nocturns,* són les de gassa amb colors clars, i lo més pàlids possible, car ajuden molt al seu franc èxit, i més amb el tò que'ls fa perdre la llum.

Aquestes robes, ornades amb amples franges o cenefes, brodades amb or i anticoles de les més fines, o, en substitució d'aquestes, puntets platejats, acaben de tenir molta més acceptació dins el món elegant.

Resulten encara de més bell efecte, l'aplicació de perles en els ornaments d'aquesta classe de vestits, cosa que, desgraciadament, poc s'estila en l'aristocracia de la nostre ciutat comtal.

Les *mousselines* per excel·lencia, amb unes flors brodades amb fines sedes, van adquirint cada jorn nous *succès.*

He tingut ocasió de veure i examinar detingudament uns trajos d'aquest tipus que vos acabo de notar, quals robes eren d'un color suro palidíssim, amb roses alternades amb gira-sols, que eren brodades, essent molt perduts els tons de les flors.

Les dames que'ls han adoptat resulten d'una extremada i aristocràtica elegancia.

Espero que d'un dia a l'altre rebré les últimes creacions en capells, pera donar-vos-les a conèixer seguidament.

BEATRIU

ELOGI DEN MARAGALL

DISCURS LLEGIT EN LA VETLLADA NECROLÒGICA CELEBRADA EN HONOR DEL NOSTRE POETA NACIONAL AL CENTRE AUTONOMISTA CATALÀ DE SANT GERVASI, EL DIA 22 DE DESEMBRE DE 1912

DAMES: SENYORS:

Jo voldría que avui, al vindre ací a parlar-vos del Mestre, tingués la meva veu la vibració de cent clarins sonors, cantant el deliri d'una triomfant gesta; voldría que fos com la pomposa sonoritat de cent campanes llençades al vol en un matí de Pasqua de Resurrecció fresca i vibrant, aromada amb totes les odors de la florida primerenca; com el llampeguejar d'un estol de llances agitades per mans frisoses; com l'onejar d'un bosc de penons victoriosos; com una munió de bombardes esclatant, en aparatós rebombori, pera lloar la magnífica sortida d'un sol victoriós, resplendent i magnífic; tal com l'escut que eleven triomfalment les mans de l'hèroe vencedor en la lluita gegantina, com deuría esser el del diví Akkil·leus quan vegé caigut per sempre a sos peus el terrible Hèctor, orgull de Troia, ajaçat per la implacable mà del Destí, senyor de vides i accions que sobre tot domina i plana, omnipotent i terrible.

Mes cal que avui, per l'amable comanda vostra, jo, el més humil i potser el més fervent, vingui a parlar-vos, tremolós d'emoció, del poeta, del qui millor encarnà l'ànima de la nostra patria; del qui, sense estridencias, des de la seva quietut, en la pau d'una llar patriarcal, cantava amb tota la vibració de la nostra ànima catalana; del qui, sense artifici, pla i senzill, perquè del cor li eixía la paraula viva, la paraula feconda, deia totes les inquietuts, totes les frisances, tots els pesars, totes les victories, tots els amors de la nostra mare Catalunya.

De la nostra mare, que s'adormía al sò de sos cants, confiada i somrisenta, com l'infant en braços de la mare que, amorosa, el gronxa cantant-li aquelles primeres cançons de la terra, ont ell aprèn la visió del nostre esperit, el ritme de la nostra parla, l'entonació del nostre cel i la tonada dolça i adormidora de la blava Mediterrania, la mar que'ns besa, com fidel amant, les platjes d'or i les costes enasprades. Oh, la paraula viva, la divina paraula viva que ell demanava per tots i que eixía sols de sos llavis!... Avui la sentireu vosaltres, i en aquesta festa de commemoració, ont sembla de consuetut que ressoni l'entristidora elegía, ella serà com un pean de victoria, que entonen unes veus de donzelles, cristallines i sonores, que tenen en els braços un gest opulent al brandar els llors victoriosos i en els peus un ritme de dança severa i honesta, i en les cabelleres onejantes, tots els perfums de les nostres serralades florides en un matí de primavera, clar i ressonant de cants d'aucells i de remors d'aigües xarbotantes que's desfermen.

II

I més que d'altra cosa, jo voldría parlar-vos avui d'aquest esperit den Maragall, que de tal faisó sabía manifestar, després de fer-s'ho seu, l'essencia íntima de tot allò, ont ell hi sentía bategar una guspira de vida, d'aquesta vida que cantava amb intensitat sols comparable a la dels vells poetes, i que, com ells, sabía dir, amb paraules senzilles, més d'un alt sentit trascendental, definitiu en absolut.

Car aixís ell se'ns manifesta ja en son primer llibre, vivint sempre tot lo que canta, des dels amors tranquils, idílics i serens, aromats de candideses infinites, fins a la gegantina composició d'*El comte Arnau,* fins al compondre la meravella del nostre teatre, *Nausica,* que si no fos d'ell, podríem dir que era digna d'haver eixit dels llavis del cec de Chios, al qual va retre el postrer homenatge traduint, a la fi de la seva vida, *Els himnes homèrics* amb aquella intuició infinita patrimoni sols dels escollits.

No, no vull parlar-vos jo de lo que ell ens ha deixat, car no so qui pera comentar-ho, ni crec que obra com aquesta necessiti mellor comentari que llegir-la, fer-la nostra, dir-la de cor, com diem el pare-

nostre, saber-la, com les cançons de la terra; i aixís el jorn que veiem nostres infants, que, en comptes d'entonar les cançons grolleres, vingudes de terres extranyes, reciten les estrofes del Mestre, podrem dir que l'esperit nacional ha triomfat, i amb ell el poeta més gran, més nostre, el que, sense recórrer a baixos artificis, sapigué fer reviure l'ànima catalana, pletòrica de vida i sanitut, en ses estrofes caldejades per l'amor i la sinceritat més absoluts.

Sinceritat, amor, heus ací els dos grans components de la poesía den Maragall, agermanats per una fantasía exuberant i per una percepció agudíssima dels matisos més esfumats, de les vibracions més lleus de la vida.

Sinceritat absoluta hem de dir, car mai, resseguint sos llibres, trobareu el força-ment d'una imatge, les convulsions d'una rima enquibida per força pera cercar un efectisme de sonoritat, ni l'ús d'un tòpic de retòrica d'aquells tant usats avui en dia per certs poetes, millor dit, versaires que aital nom s'atribueixen.

I l'amor que traspúa tota la seva obra, aquest amor amb que canta *La vaca cega,* en magna solemnitat estatuaria; que fa vibrar les estrofes, ardentes com un munt de brases, del *Cant dels hispans;* que dona transparencies i sonoritats de cristall a la *Glosa,* el fa humiliar davant la majestàtica *Verge de Nuria,* passa per tota la seva obra com una ventada carregada de llevors, per sobre les planes ermes, que feconda i torna fruitoses.

I d'aquest amor, les creacions més altes són la dolça muller d'*El conte l'Arnau,* la dolça muller que ensenya a les filles de filar vora la llar paterna i sab una cançó dolça i adormidora per l'ànima del damnat, que té en els llavis un gran somrís a l'oir-la i ressegueix a la nit les cambres entenebrides pera vetllar el sòn dels infants, de les serventes, refrescant els fronts enardits amb la caricia de les seves mans i endevinant els somnis i quimeres que volaven damunt dels adormits amb ales lleus, invisibles i silencioses.

I com l'esposa, la pastora aquella, la de la veu viva, que no ve del cel ni dels llums, sinó de la terra, cantada amorosament per redimir el pecador en una vessant del Pirineu, mentres s'ouen al lluny unes campanes que sonen i les gents se mouen pels sembrats, joiosament, i l'ànima es redimida per aquell amor de la pastora humil, que, inconscient, potser estima al *Comte* de la cançó damnada i al qual lliura per la gracia de tenir la veu viva, que es prou pera redimir tots els homes.

I recordeu també la pòstuma creació del Mestre, la divina donzella feacia, tant d'Homer i tant nostra. No cal que vos en parli.

Tot seguit ella extasiaría vostres esperits amb la claretat de les seves paraules, que si be tenen tot l'esclat i armonia d'una estatua de Praxíteles, porten tot el ritme intens de la nostra patria, amb la claror dels seus cels i la pompositat de ses montanyes, l'agilitat de la mar que'ns besa les costes retallades, i tota l'abundor del seu sòl, ont floreix la vinya i s'alça l'olivera i ont rossegen els blats, com amples mantells d'or que'l cel ha extès sobre Catalunya, com per embolcallar regiament son cos magnífic.

Per l'amor i la veritat se feu gran la seva poesía; per l'amor i la veritat aquestes deuen servar d'ell un record de veneració, com d'una gesta sagrada. No cal comentari a lo que ell feu, cal recolliment i silenci pera compendre-l.

III

I ací es ont dec acabar. Ha vibrat ja la paraula sagrada, i per un moment la meva veu ha vingut a interrompre-la, trencant l'encís a que estaveu sotmesos. Tornem, doncs, a escoltar la dolça princesa i el gloriós Ulisses; escolteu-los be, que dos mestres parlen per sos llavis.

I vagi mon últim prec pera pendre comiat de vosaltres.

Copseu sos llibres i guardeu-los en la vostra casa, allí ont se guarden les joies sagrades de la familia, i en les vetlles, en

l'hora de recolliment, preneu-los, i obrint-los a l'atzar, el pare lleigeixi als fills, l'espós a l'esposa, el germà a la germana, l'aimant a l'enamorada. Recordeu que la poesía té l'art d'embellir la vida, i es aliment pera l'ànima com el pa ho es pera'l cos.

I quan, temps a vindre, sentim que la paraula del poeta brunz, i s'agita com un gran vent sobre la nostra terra, quan la diguin les padrines vora'ls breçols com una antiga rondalla, els pastors en els cims com una invocació sagrada, els mariners com un reconte de gestes d'heroiques aventures, i siguin les estrofes del poeta ritme pera'l nostre gest, entonació al nostre parlar, i amor, veritat i pau en els nostres esperits, llavors, amb el triomf d'aquesta paraula sagrada, d'aquesta paraula viva, haurem ofrenat l'homenatge més gran que podem ofrenar al Mestre, car sa paraula, victoriosa de la Mort, victoriosa del Temps, s'alçarà potenta, alta i serena, com la divina Aphrodita sobre les aigües extenent els braços sobre tot, en un suprem gest de benedicció i de gracia.

AMBROSI CARRIÓN

MÚSICA

QUARTET RENAIXEMENT

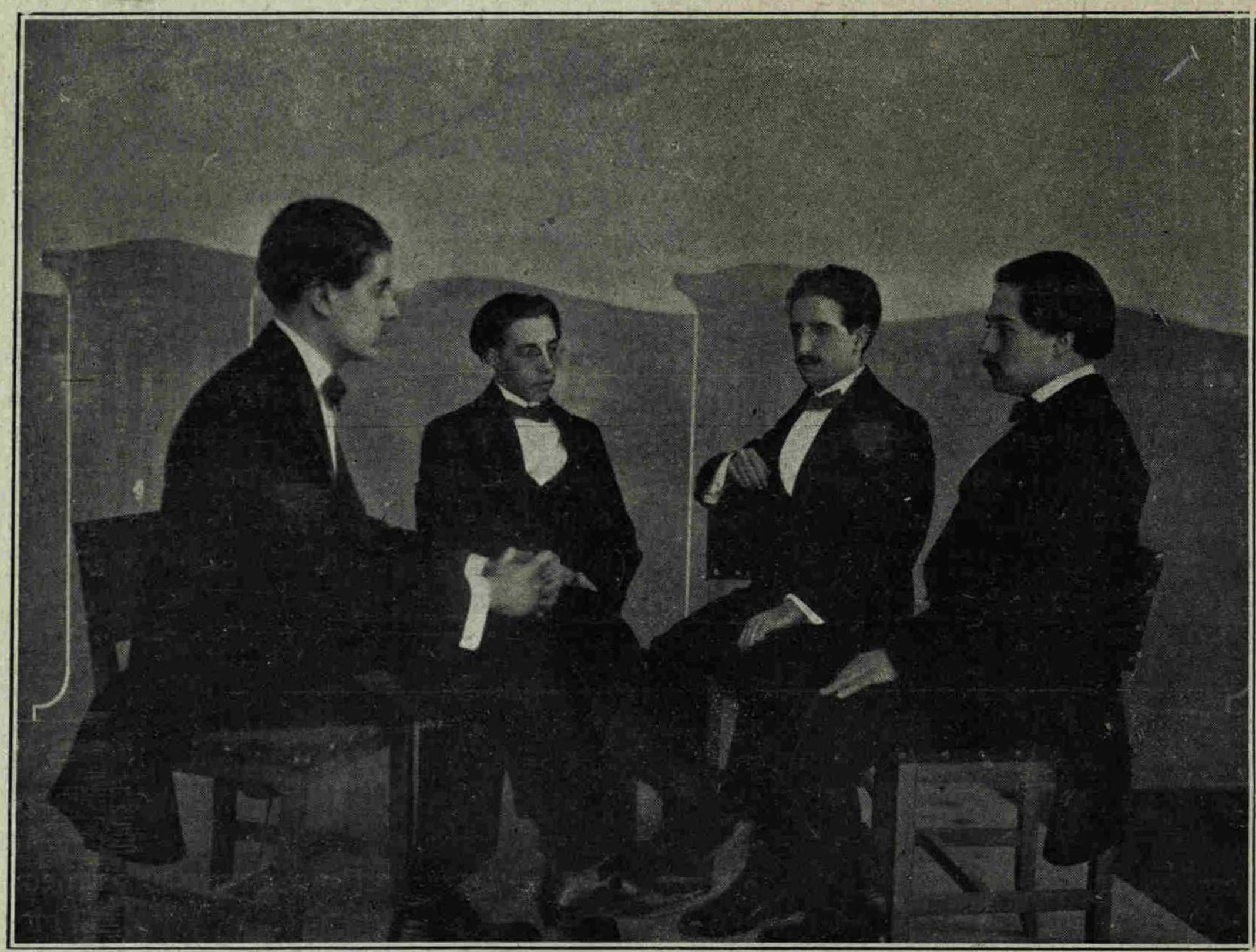

D'esquerra a dreta: Eduard Coldrá (primer violí); Antoni Planás (violoncel); Lluís Sánchez (viola); Josep Recasens (segon violí)

AQUESTS quatre joves professors que tant ens honren Catalunya, després d'haver-se creat un sens-nombre d'admiradors, van promptament a empendre una *tournée* per França a l'objecte de poder-se perfeccionar i posar-se a l'alçada de la música mundial.

Molts i molt bons són els records que

d'ells tenim des del jorn que començaren fins avui, que l'un triomf s'encadena amb l'altre, fent que ells, agraits dels èxits, estudiessen cada volta més.

El domini grandiós de la música *clàssica* i *sagrada,* que tant poguerem apreciar en les *cinc sessions íntimes de cicle històric,* donades en Novembre últim en el saló del Palau de la Música Catalana, les quals foren molt comentades.

La sessió de *musica de camera* celebrada en els salons del Cercle Artístic, organitzada per la Associació Musical de Barcelona, executant la primera audició del *Quartet en mi,* de Schubert, el en *mi menor (De ma vida),* de Smetana, i el en *do menor,* de Beethoven.

Tots ells estigueren colossals, especialment en l'obra de Smetana, aont feren sentir a la distingida concurrencia les agudeses d'aquella poètica composició, per lo qual foren ovacionadíssims.

Aixís es, doncs, com han arribat a una perfecció admirable, que prou hem pogut veure ja llegint les crítiques fetes per nostres millors mestres i pels cronistes musicals de diaris i revistes.

No cal dir que anyorarem moltíssim els planys dels instruments que tant be saben jugar nostres companys, durant el temps que passaren a l'extranger, mes amb gran entusiasme esperem la seva tornada per sentir-los, més ferms encara, i per tornar a ovacionar-los.

La nostra cordial enhorabona.

RAFEL BORI

ROMANO CIAROFF, tenor del Gran Teatre del Liceu

EN EL TEATRE DEL LICEU

"AIDA"

Aquesta òpera enclou una fase interessantíssima en el curs de l'evolució musical den Verdi, el qual se proposà donar-li una importancia orquestral de que estan mancades les seves anteriors partitures; però procurant, a l'ensems, que'ls cantants fossin sempre a primer terme, que es el lloc que'ls pertoca; ademés l'*Aida* té la lloable qualitat que les molt hermoses situacions dramàtiques que conté el llibret no esdevinguin jamai avant-posades a la melodía, la qual impera sempre potenta i fresquívola, produint-se així l'encisador efecte de la fusió melòdic-dramàtica sense detriment l'una de l'altra, fusió que no existeix pas en certes produccions modernes, àduc d'algunes que són admirablement tractades des del punt de vista tècnic. Això no vol dir que l'*Aida* sigui un model, sinó que en Verdi marcà amb ella un camí a seguir pera aquells que eren cridats a perfeccionar l'òpera, i no han sabut evitar que alguns factors dominin amb respecte als altres, trencant així l'encant del conjunt armònic, ànima de tota producció artística.

Respecte a l'interpretació, hem de confessar que, en conjunt, no passà d'una mitjanía, puix dita obra requereix artistes d'una fibra dramàtica molt intensa, i per aquesta raó passaren sense relleu varies escenes culminants de l'obra, especialment en l'acte terç.

La senyora Pucci, en la protagonista, lluità amb lo defectuós de sa veu en lo referent als aguts; no obstant tingué frases acertades, en les quals se feu aplaudir, com igualment la senyora Verger, que in-

terpretà una «Anneris» com ja es de costum en ella.

El tenor senyor Famades lluí sa ben timbrada i hermosa veu, per esser una obra que escau a ses facultats, premiant-lo el públic amb molts aplaudiments, junt amb el senyors Rossato i Giralt, que cantaren discretament. El senyor Silvetti feu un «Amonastro» de poquíssim relleu dramàtic, cantant amb discreció.

En quant als chors i orquestra, ajustadíssims, essent molt aplaudit el mestre Falconi per la brillantor amb que portà el final del segon acte.

— La manca d'espai no'ns permeté ocupar-nos oportunament de la *serata d'onore* de l'aplaudit baríton Stracciari, que tingué lloc el dimecres de la setmana passada en el Liceu, amb l'interpretació de *La Traviata* i del terç acte de *Hernani,* obres en les quals assolí grosses i merescudes ovacions.

Avui ens limitem a consignar que'l públic li demostrà la seva simpatía i admiració d'una tant expressiva manera, que no es fàcil que'l gran artista pugui oblidar-ho mai.

L'escenari va quedar materialment cobert de corones de llorer, quedant el senyor Stracciari emocionadíssim de l'homenatge que se li feia.

Desitgem que, com fins aquí, l'èxit l'acompanyi per tot arreu ont vagi, ja que pels seus mèrits extraordinaris s'ha guanyat llegítimament l'esser considerat com un dels artistes predilectes del públic del nostre Gran Teatre del Liceu.

Palau de la Música Catalana

La nit del 29 tingué lloc el concert organitzat per l'Academia Ainaud a benefici de la caixa de pensions i invalidesa del Sindicat Musical de Catalunya.

El concert era a càrrec d'una orquestra composta de deixebles d'ambdós sexes, de la susdita Academia i qualques elements del Sindicat Musical, amb la cooperació de la eminent violinista senyora Elsa Oriol i del gran pianista senyor Ricard Vives.

En el *Concert* en *re menor,* de Tartini, pera violí i orquestra, que omplía la primera part, la senyoreta Oriol posà palesament de relleu el domini de l'instrument, tocant amb molta afinació; però notàrem que certs passatges no tingueren la força que l'obra requereix, degut això, segurament, a que li manca energía; per altra part, no se li pot negar la seva esmeradíssima dicció, puix, singularment en el *Preludium et Allegro,* de Pugnani, obra del més pur classicisme, satisfé a l'auditori, que li tributà una carinyosíssima ovació, fruint a l'ensems d'aquesta en Ricard Vives, que l'acompanyà discretament, veient-se obligats a tocar, fòra de programa, una pavana del mateix autor de molt delicada factura.

L'orquestra, que estigué baix la direcció del mestre Ainaud, ajustadíssima. En la simfonía d'Haydn, núm. 13, ens hi feu apreciar les innombrables belleses de la partitura.

Interpretaren, com a extraordinari, pera apaivagar els grans aplaudiments, una inspiradíssima obra de Paul Dukas.

Es molt digna de llaors l'Academia Ainaud per haver organitzat aital concert; com, per altra banda, es molt censurable l'escassíssima concurrencia al mateix.— ORPHEUS.

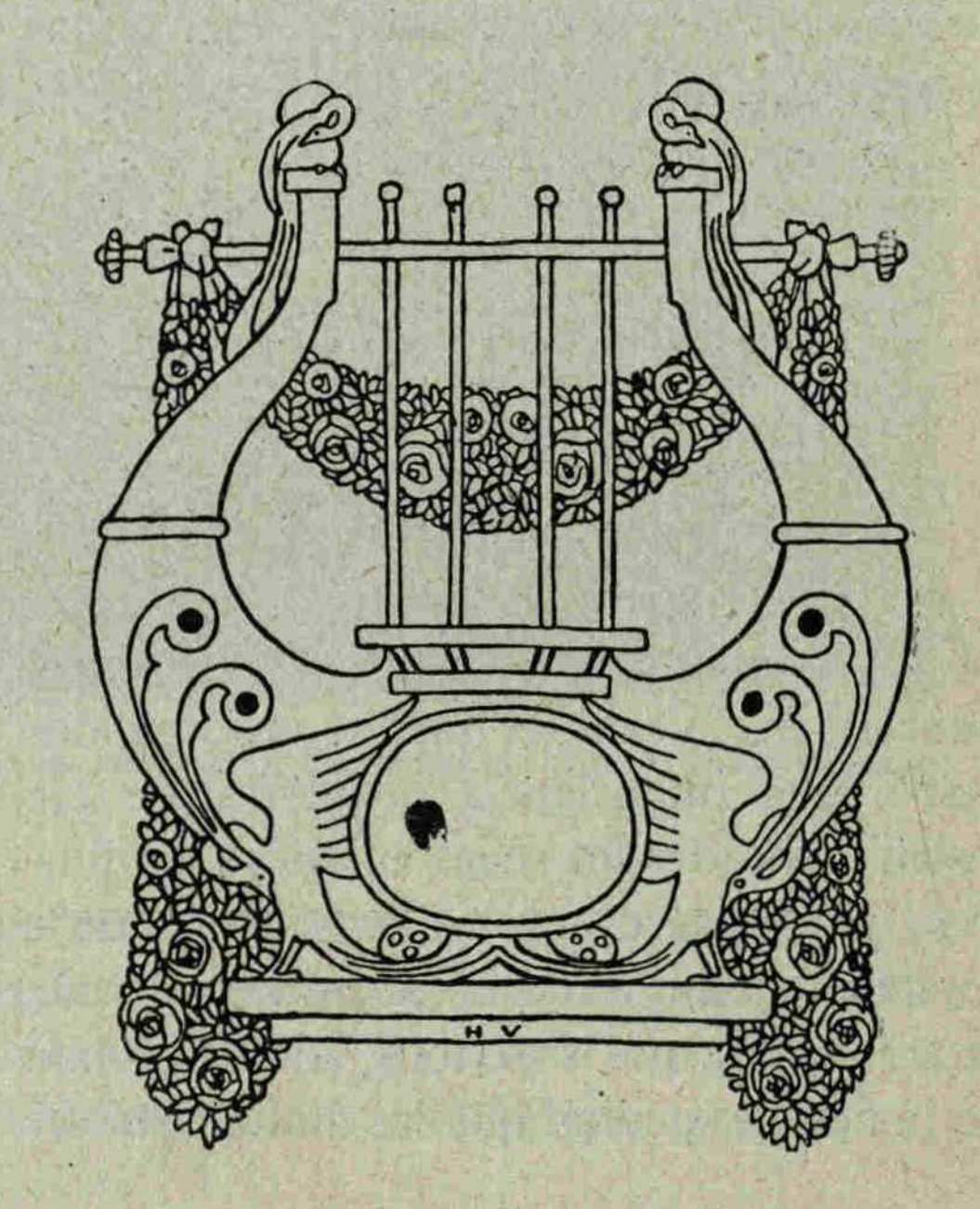

TEATRE EXTRANGER

PARÍS

Opera.—*Els mestres cantaires* han fet el gran succès en aquests ultims dies.

La seva brillant execució, que han fet amb molta delicadesa, els ha valgut els atronadors aplaudiments del públic parisenc.

Mr. Rabaud portà excelentment la direcció de l'orquestra.

Mlle. Sall i Mr. Renaud han estat molt felicitats per la bona interpretació en els *rôles* an ells confiats.

Gaité-Lyrique. — Es Mme. Lamber-Willaume qui triomfa actualment en la «Pamina» de l'obra *La flûte enchantée* i en la «Imperatriu» de *L'Aigle.*

Pròximament s'estrenarà *Tanagra,* la colossal obra del compositor Hirchmann, la protagonista de la qual serà confiada a la referida Mme. Lamber essent esperada pel públic, puix podem avençar que'n farà una veritable creació.

Odéon.— Les ultimes representacions de *Vieil Heidelberg* estan anunciades, car dins dos o tres dies ja omplirà *Faust* el cartell.

El dijous a la tarda, ants de *Faust,* donà una excel·lent conferencia el renomenat Mr. Edmond Harancourt.

Pera'l 22 preparen l'aniversari a Racine, representant *Andromaque,* amb Mlle. Gilda Darthy i Mrs. Desjardins i Gretillat. També *Plaideurs* serà executada, ont Mr. Gregoire s'encarregarà del «Petit-Jean», que hi feia Mr. Flateau.

Renaissance. — *Le corsage est un fétiche* es l'obra que aguanta el cartell, essent molt ben interpretada.

L'escaient Mlle. Huguette Dastry llueix un excel·lent cos, ornat amb un coll color blau marí, portant dues *raquetes* enllaçades en un braçal, resultant un veritable *fétiche.*

Opéra Comique. — *Madame Butterfly* es l'obra que ha reunit una volta més, en la seva gran sala, gros nucli d'espectadors elegants. Cent sis *soirées* ja fa que va essent igual, lo que demostra que la *Madame* deixarà promptament el cartell.

La interpretació va essent cada jorn més cuidada; Mlle. Marguerite Carré, canta el dolorós *Cio-cio-san* amb una expressió emocionant. Mr. Francel no estigué del tot acertat.

MARSELLA

Opéra. — La representació de *Faust,* a benefici de la Caixa de les Escoles, ha estat un exitaç. Per fer la *soirée* més productiva hi han pres part, en l'interpretació de l'obra d'en Gounod, tots els millors artistes, com Mrs. Lapelletière, Figarella, Imbert i Mlles. Morlet, Ista, Lucy-Maire, Rina Mó i la genial artista catalana senyoreta Ferrero.

Se portaren magistralment, treballant amb gran fe, justesa i entusiasme, com mai havíen fet.

Eldorado. — Ha estat montada en excel·lents condicions la preciosa obra de MM. de Flers i de Caillavet *L'Amour veille,* essent executada en un quadre dels més luxosos i amb una distribució excepcionalment homogenia.

El treball dels artistes ha estat el millor de la temporada, per lo qual han rebut milers de felicitacions.

Chatelet-Théatre. — Mme. Lambertha ha fet una excel·lent creació de «Nini», dels *Grenadiers.* Aquest *rôle* era desempenyat, anteriorment, per Mme. Tery, qui reemplaçava la seva companya indisposada. Mme. Lambertha ha reprès, doncs, les seves tasques obtenint un nou triomf.

NIÇA

Opéra. — Represa de *La Walkyria,* per quarta vegada. Es extraordinari que la primera representació d'aquesta obra fos en 1903, i que fins a la data sols s'hagués fet dues vegades. Aixís es que l'impaciencia amb que era esperada l'execució no tenía res d'extrany.

L'orquestra era dirigida per Mr. Flou, que ha obtingut un gran *succès.*

M. Swolfs, el tenor fet expressament per Wagner, i Mlle. Claesseus, ens agradaren extraordinariament per ses dots artístiques, tant dramàtiques com musicals.

No cal dir que per Niça teatral fou aquest un gran dia.

LONDRES

A l'hermosíssima Ethel Warwick s'ha confiat la direcció del *Queen's Theatre.*

Per la seva inauguració s'estrenà la peça de M. Macdonald *The Eide,* que són quatre actes excel·lents.

L'interpretació general amb M. Norman Erevor i Miss Ciecly Hamilton fou més que perfecta, tal com era d'esperar, ja que tenen tant bona directora.

Coliseum. — Miss P. Chase dona actualment un *sketch* nomenat *Pantaleon,* original de M. Barries, obtenint grans éxits.

Aquesta artista, el dia de Nadal, debutarà en el *Duke of York's Theatre,* interpretant per primera volta el paper de «Peter» en l'obra *Peter Pan.*

NOTICIARI D'ITALIA

Milano. — Teatre Scala. *La habanera,* ópera en tres actes del mestre Laparra.

Aquesta obra obtingué a París un gran èxit, però no ha lograt a Italia la mateixa sort.

A Milano ha estat fredament rebuda, i sols l'últim acte fou aplaudit, més sense cap mica d'entusiasme, tant sols per cortesía a l'autor.

La música d'aquesta òpera no té cap valor propri, es pobre, aixuta, i tota ella's repeteix d'una manera tant llastimosa, que arriba a cansar al públic més benèvol i ben disposat.

Vol ésser música espanyola i no'n té res, tot són ombres, i ni per un moment un raig de claror enllumena l'orquestra. Sembla l'obra d'un home cansat de treballar i es, en canvi, l'obra d'un jove.

El públic no logrà, ni per un moment, emocionar-se, perquè, a més, la cantaren d'una manera molt defectuosa. Mitg en francès, mitg en italià, l'interpretació no va convèncer a ningú.

L'autor no volgué anar a Milano pera l'estrena de la seva obra, i feu be.

La direcció del teatre posà altre cop al cartell *Els focs de Sant Joan,* de Strauss, logrant amb aquesta magnífica obra, escalfar l'ambient d'aquella immensa sala.

Torino. — Teatre Carignano. *Nemmeno un bacio*, comedia en quatre actes de Roberto Bracco.

L'argument d'aquesta obra, que no puc explicar per manca d'espai, es hermós. Les situacions que proporciona a l'autor, son magnífiques, i d'elles, en Bracco, amb el seu talent, n'ha fet una comedia que'l públic de Torino rebutjà d'una manera excessivament sorollosa.

L'escàndol fou grandiós; cal sols remarcar que'l crític del diari *La Stampa* diu que aquell vespre el Carignano semblava una plaça de toros.

Per què això? No serà per manca de belleses literaries. La inspiració creadora den Bracco aixís m'ho fa creure, i es més: jo que he llegit troços d'aquesta comedia, ho dic ben alt: es molt hermosa.

Però, amb tot, jo me l'explico, la descortesía del públic de Torino. Per les mateixes raons que en aquella ciutat fracassaren *La verge boja, La marcia nuziale* i tantes altres obres que ara no recordo, ha fracassat ara *Nemmeno un bacio.*

El públic torinès les creu immorals, i es per això, no per res més, que les rebutja.

Es, aquell públic, intransigent amb lo que ell creu veure atacada la moral, i en l'obra que li donà en Bracco les paraules hi són posades sense cap mena de falsejament, les escenes són naturalíssimes, tot es or, en una paraula, i a Torino estan encara pel llautó. Res d'humanismes.

La companyía de la Tina di Lorenzo sostingué amb el públic una lluita terrible durant la representació. La Tina di Lorenzo, a l'acabar l'obra, que defensà bravament, feu amb el cap un gest despectiu pera aquell públic que de tant grollera forma feia ús pera tractar l'obra d'un home que tants dies de gloria té donats al teatre italià.

Ella no defallí ni un minut. Com més el públic demostrava sa descortesía, no ja sols vers l'autor, sinó també an ella, amb més coratge seguía representant, fins que al final, sense poder-se contenir, amb aquell gest feu veure al públic el disgust de que estava posseida.

Tota la prempsa unànimament fa elogis del treball dels artistes, i particularment de la Tina, mes de l'obra'n parlen pera explicar lleugerament la trama.

Parlant sincerament, l'aplaudiríen, però tenen por dels seus llegidors.

Jo estic segur que *Nemmeno un bacio* triomfarà en altres ciutats d'Italia. M'ho fa creure la coneixença que tinc del públic torinès i l'innegable talent del gran escriptor napolità.

Segurament aquesta comedia ens la farà conèixer la Vitaliani per la Quaresma, quan actui al nostre teatre Principal.

R. VILARÓ I GUILLEMÍ

23 Desembre, 1912

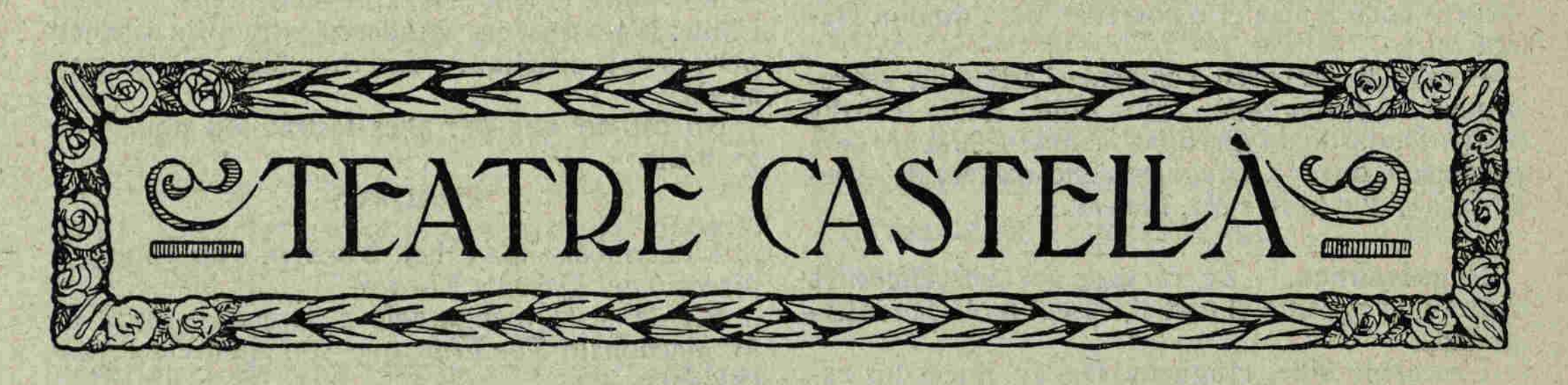

BARCELONA

Principal. — *Lo más hermoso,* drama en quatre actes, de A. Fernández Arias. — Aquest senyor que's firma en les columnes de *El Heraldo* « El Duende de la Colegiata », i que ha assolit una certa popularitat a costa de cròniques fantàstiques i falses, s'ha cregut amb dret a fer-nos soportar un drama incivil en quatre actes, ont no hi trobareu res que siga veritat, emoció, sentiment o, quan menys, sentit comú.

Total res podríem dir d'aquest drama, mes no ho fera perque un EMINENT (?) autor local no s'enfadi dient que li prenem el títol d'una de les seves produccions més notables.

Deu perdonar al « Duende », com nosaltres, si no torna a reincidir.

La carrera de la antorcha, drama en quatre actes de Paul Hervieu, traduit al castellà per C. Batlle. — La personalitat de Paul Hervien es prou coneguda per que nosaltres en fem la presentación al públic. Lo que si direm es que amb l'estrena d'aquesta obra hem arribat potser a la fita més gloriosa del treball d'aquest mestre en la dramaturgia francesa.

Ha constituit aquesta estrena l'èxit de la temporada. Obra d'un gran fons humà, desenrotllada amb tota veritat i noblesa arriba fins l'ànima del espectador al qual commou i suggestiona fortament sense valdre-s de cap d'aquells procediments de mala fe en que tant abunda el modern teatre francès.

Pot calificar-se, com ja hem dit, aquest drama de definitiu. L'èxit fou gran i merescut.

L'interpretació, força discreta, distinguint-s'hi especialment la senyora Cobeña.

Novitats. — *Romeo y Julieta,* tragedia de Shakespeare, traduida en prosa i vers per Ambrosi Carrión. — Amb decorat i vestuari explèndids, la empresa de Novitats ha donat al públic la hermosa tragedia de Shakespeare. Al contar amb aquesta obra maravellosa dita empresa ha reunit, pera poderla representar, tres

bons elements: un bon poeta pera traduirla: en Carrión, un bon actor pera representarla: en Ricard Calvo, i un escenògraf de justa fama: l'Oleguer Junyent. Aquests artistes han fet tot lo que han pogut, però no tot lo que saben. En Carrión ha traduit l'obra, segurament, baix l'exigencia de suprimir alguns fragments pera fer viable i adaptable la representació i adaptació escèniques en armonía amb les necessitats del teatre; en Ricard Calvo, com a primer actor i director de la companyía, ha tingut d'anar amb *mala companyía* (siga dit després de fer honroses excepcions), i el senyor Junyent, qui ha pintat aquell admirable carrer de Mantua, la cambra de Julieta i alguu altre fragment pera l'obra que'ns ocupa, no ha aconseguit, en altres de la mateixa, el mateix explèndid resultat, segurament no per culpa seva i sí per les condicions en que han de fer-se sempre aquestes coses.

No es tot això dir que *Romeo y Julieta* no resulti, no; l'obra es digna de veure-s i l'empresa mereix elogis sense regateig, i aplaudiments mereixen en Carrión, en Junyent i en Calvo, i amb aquest darrer pot ajuntar-s'hi el senyor Vaz i la senyoreta Velazquez (descomptant, respecte d'aquesta, les grans dificultats amb que degué lluitar pera encarnar, amb sa esplèndida figura de matrona, la Julieta, que ha de representar tenir catorze o quinze anys).

Eldorado. — *Los moscones,* comedia en dos actes de Manuel Galobardas de la Torre. — Es una excel·lent comedia de costums feta per un escriptor distingit, que glosa i comenta, amb lleugera i dolorosa ironía, els punts dèbils de la nostra alta societat.

El diàleg, correctíssim, es el major interès de la comedia, ont se'ns mostra un petit moment de vida, viscut potser, en la pau dels salons provincians. Cal esmentar el primer acte de sobria factura; en quant al segon no ens resulta tant, car ja hi manca un bon xic l'interès del primer, i fins ens sobra aquella poesía un troç amerengada, que'ns diu en « Perico ». Treient aquesta i reduint-lo un xic de proporcions creiem que sería digne parió del primer. La interpretació, bona per part de les senyores Alvarez Segura, Segura, Molgosa i Marecas. Dels actors citarem an en Villagómez, López Alonso i Rivero.

L'autor se vegé obligat a presentar-se al públic repetides voltes, cridat per aplaudiments ben sincers i merescuts. — MARSYAS.

Apol. — EMPRESA QUE S'ARRONÇA. — Un dia o altre començaran els assaigs de *Entre ruinas,* drama den Cassimir Giralt, que l'empresa pensa posar en escena pera evitar que faci campanya contra d'ella el diari *La Tribuna.*

MADRID

(Del nostre corresponsal especial)

Estrenes per tot arreu, i de tota classe, i per tots els gustos.

Els aficionats a obres insulses i poca-soltes poden anar al Gran Teatro a veure *La cartera de Marina,* arranjament d'una obra escrita l'any 35, i traduida ara per un ingeni de l'any 35 també, don Fiacro Iráizoz. La música, del jove mestre Prudenci Muñoz, es lo únic que's va celebrar.

* * *

Los hombres que son hombres, títol potser un xic massa llarg d'una sarsuela del senyor Moison, estrenada amb bastant èxit al teatre Cómico.

L'obra es digna de tenir-se en compte pel bon gust que'ls autors demostren i per certs moments verament acertats que hi ha en ella. Fou celebrada, i demostrà, sobre tot en l'autor de la lletra, capacitat pera escriure obres de més importancia, donada la seva bona orientació literaria i coneixement escènic.

* * *

El banderín de la cuarta, estrenada al teatre Novedades, es una sarsuela que no donarà honra ni profit als seus autors i que se salvà gracies a la bona execució que obtingué; no obstant, no entusiasmà al públic, que la va rebre benèvolament.

* * *

A la catedral del genre xic, al teatre Apolo, estaven bastant desorientats en vista dels èxits negatius obtinguts darrerament amb dues o tres operetes extrangeres. La companyía d'aquest teatre, que no està precisament formada per notabilitats ni molt menys, no es la més apropòsit pera interpretar operetes, que requereixen condicions que quasi cap d'ells té. L'únic que semblava que podía atrevir-se en aquest genre es el baríton Rufart, però, sense que'l públic s'expliqui la causa, aquest artista, des de fa un o dos anys, no segueix el camí que tant brillantment havía començat, i, degut potser a elogis prematurs e injustificats, dona a tots els papers interpreta un to d'indiferencia i fredor verament desesperadors. El reste es de lo més fluix que's pot creure. Solament la Isaura es una bona tiple còmica, encara que exagera tot lo que fa. Per aquests motius la inferioritat d'ells es manifesta, i solament poden interpretar obres senzilles.

Degut an això, l'última estrena dels senyors López Silva i Pellicer, amb música den Valverde, *El arroyo,* que es un sainet purament madrileny, ha encaixat més en les condicions de la companyía, i en la interpretació d'aquesta obra han estat més acertats tots.

Aquesta producció recorda, per l'enginy del diàleg i argument, els bons temps del genre xic, avui oblidats a causa de la pluja d'operetes més o menys vieneses que'ns està invadint, i que, afortunadament, està ja un xic de baixa.

El públic va acullir el sainet amb forts aplaudiments, i tot fa creure que durarà molt temps en els cartells. Així sia.

* * *

La novia del torero, estrenada al teatre Martín.

Els seus autors, senyors Aznar i Haro, de la lletra, i San José, de la música, han acertat definitivament a escriure una sarsuela amb molta gracia i soltura i una música que s'escolta de bon gust. En general l'obra està ben escrita, i tant la part còmica, que es la més acertada, com la dramàtica, interessaren i agradaren al públic, que aplaudí amb entusiasme.

* * *

En Joan Manén ha donat el primer concert al teatre Real després de representar-se l'òpera d'Humperdick *Hansel and Gretel,* per cert molt ben cantada per les senyoretes Crehuet (que debutava) i Cesaretti.

El celebrat violinista català Manén, justament reconegut pel successor del colossal Sarasate, fou ovacionat pel públic amb entusiasme que arribà a veritable deliri, sobre tot després de interpretar magistralment el *rondó* den Saint-Saëns i la *jota* den Sarasate.

Donarà encara dos concerts més, que s'esperen impacientment i que constituiran, segurament, dos èxits més.

* * *

En Martínez Sierra, amb la seva nova comedia en tres actes *Madame Pepita,* estrenada en el teatre de la Comedia, ha obtingut un nou triomf que pot afegir als molts que ja té lograts en la seva curta carrera d'escriptor escènic.

La nota primordial d'aquest escriptor es el bon gust i la fina emoció que's desprèn de tot lo que escriu. El diàleg es sempre cuidat i refinadament exquisit. Els personatges, traçats de mà mestra, son tipus potser no molt reals sempre, però sempre ajustats a l'ambient i finalitat de l'obra.

Aquesta vegada en Martínez Sierra preté, segons confessió propria, solament distreure el públic, i a fe que ho logra, però d'una manera tant artística i literaria i plantejant l'idea, base de la comedia, tant bellament, tant sobriament, i sobre tot, com dic abans, amb tant bon gust i amb tanta simpatía, que'l public s'entusiasmà amb la seva producció i va aplaudir-lo frenèticament.

En Martínez Sierra, en *Madame Pepita,* no'ns commou tant fondament com en *Canción de cuna* o com en *La sombra del padre,* les seves mellors obres, segons el meu parer, però tampoc tot es lleuger en ella; alguna cosa hi ha que interessa seriosament i fa sentir, encara que sia amb ropatge de passa-temps i frivolitat.

Un acert més d'aquest jove escriptor, que a copia de talent i perseverancia s'ha colocat en la primera fila dels autors espanyols per propris mèrits.

* * *

L'elegant teatre Cervantes, que definitivament ha lograt el favor del públic, i que, pera bé de l'art dramàtic, va restant importancia al seu veí, el teatre Lara, vell coliseu regit per la rutina i el desacert que està completament oblidat pels autors de categoría, ha trobat una nova obra que serà un veritable filó pera l'empresa.

Se tracta d'una joguina còmica en dos actes, verament original, dels celebrats escriptors Muñoz Seca y Pérez Fernández, titulada *Trampa y cartón.*

Lligades amb l'assumpte de l'obra i interpretades pels mateixos artistes que la representen s'han impressionat varies películes cinematográfiques pensades i executades amb molta gracia i enginy.

L'obra està plena de xistos i situacions còmiques que tenen al públic en continua hilaritat. Si a l'èxit de l'obra per la part literaria s'hi ajunta l'alicient de les películes, que formen part de la mateixa i l'interpretació que, com sempre, en aquest teatre fou meravellosa, se comprèn que l'estrena constituís un veritable aconteixement, i que l'obra fos rebuda amb un entusiasme grandiós. Per l'originalitat es obra que ha de veure tot Madrid i que's farà centenaria en els cartells.

En Simó Raso colossal, com a actor, i com a artista cinematogràfic, superior a actors còmics de nombradía que importen pel·lículament de l'extranger. Tant en escena com cinematogràficamen ttroba sempre i en tot moment la nota justa, el gest sobri i artístic, que l'acrediten com a un dels dos primers actors únics espanyols.

En Gatuellas, en altre paper còmic, segueix demostrant que igual interpreta una obra dramàtica que un vodevil; en les pelícoles està també acertadíssim.

En Molinero, just i encaixat en son paper d'usurer. La presentació, esplèndida i la direcció d'escena, acertadíssima.

En preparació, després de l'obra den Linares Rivas, una den Martínez Sierra, altra en un acte den Benavente i *El pintor de miracles* den Rusiñol.

* * *

Al teatre Español, *La reina joven,* del mestre Guimerà, que va arribar pera presenciar varis ensaigs i l'estrena.

S'estrenà air, i no tinc temps pera ser extens. Me limitaré a dir, solament, que ha obtingut un èxit entusiasta, i que es obra que ha de promoure polèmiques i potser algún succés sorollós.

El públic la rebé amb grans aplaudiments, i el seu autor va presentar-se en escena nombroses vegades.

El segon acte ara's divideix en dos, i per lo mateix, doncs, l'obra s'ha representat en cinc actes, a fi de fer més comprensible i natural el temps que transcorre des que la Reina va i torna del míting de sentir parlar an en Roland.

L'interpretació, solament discreta, i a estones, per part de la Matilde Moreno.

Els demés, molt malament, però molt, i la presentació escènica, tant de decorat com de moviment de masses i vestuari, pobre, inade-

cuada i indigna de l'importancia del teatre municipal.

En Fuentes, encarregat del Roland, sense donar ni per un instant idea del tipus que representava, i fent amb to de melodrama tota l'obra.

En Sepúlveda, en el Joan Taleia, sense haver comprès el paper, i procurant sols fer riure pel sistema antic i grotescament.

En Cabré, en el vell guarda-bosc estigué molt be i just. Fou l'únic.

La traducció, per en Rafel Marquina, feta amb tot amor i bona fe, però mancada de justesa, donat l'ambent de l'obra i dels personatges. Aquells cortisans no parlen sempre com deuríen, i les obres, al traduir-les, si aixís ho exigeixen, s'han d'adaptar. La cort d'un país imaginari ont se parli català no pot ser la mateixa d'un país ont se parli castellà.

RAIMOND

21 Desembre de 1912

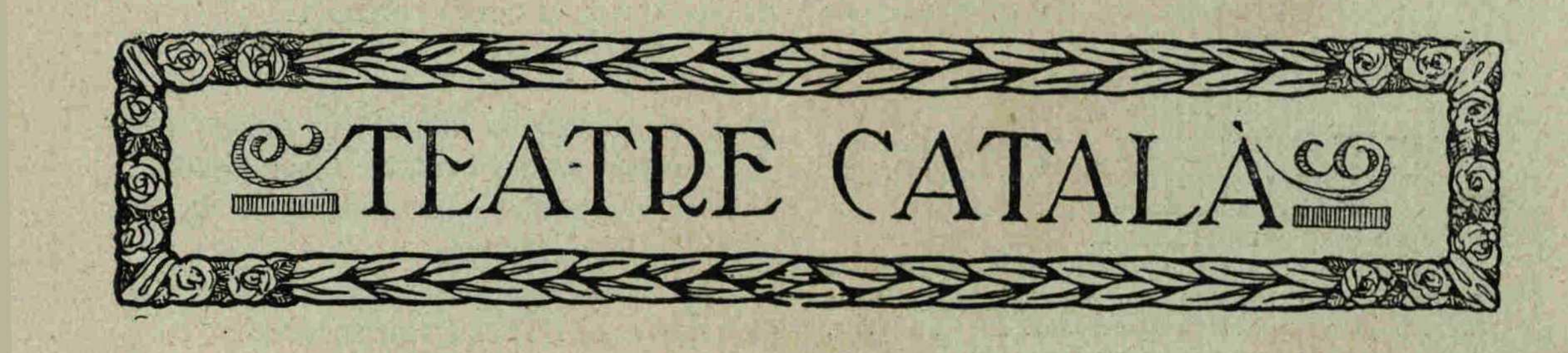

BARCELONA

TEATRES

Espanyol.—Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans. — *La casa de tothom,* comedia en tres actes, original den Josep Morató.—El títol de l'obra, molt ben encertat, ja dona idea aproximada de lo que en la mateixa hi passa en essencia, després d'haver-se llegit el repartiment : un pare, el senyor Ramon, viudo; dues filles; un afillat; un cunyat i el seu fill; una veïna amiga de la casa i també viuda; un cosí; un mestre... Efectivament, la casa del pobre viudo es la de tots els parents transcrits, i acaba per ser també la de la viuda, que a la fi de la comedia acaba casant-se amb l'amo de la casa després d'una pila de peripecies. Casament, per cert, ben fòra de lloc i raó dins de l'obra.

L'assumpte de la comedia, desenrotllat entre persones de la classe mitja, se prestava a meravella igualment pera fer-ne un sainet que pera teixir-ne una comedia, i també pera escriure un drama ben intens. Però en Morató ha preferit desenrotllar-lo en una comedia lleugera, i ha aconseguit esborrar les notes fosques, cobrint-les amb un vel de bonhomía, amagant les llàgrimes amb un continuat somriure.

L'obra, en conjunt, resulta, potser, un xic infantívola, i si be s'escolta amb gust, no arriba a interessar fortament. En quant a tècnica, en Morató segueix en aquesta obra les petjades que ha seguit fins ara, però crec sincerament que *La casa de tothom* es inferior a *El tresor,* i de bon troç inferior també a la comedia *El començar de les coses,* producció escènica aquesta darrera, que, en mon concepte, es la millor que ha produit en Morató, i la qual, descomptant el darrer acte, pot potser catalogar-se entre les bones comedies catalanes.

Entre'ls personatges de *La casa de tothom* n'hi campegen alguns de molt ben dibuixats : el del noi afillat que cerca colocacions pera tothom sense preocupar-se de trobar-ne per ell; el de la viuda, guapa i fresca (plàsticament encarnit per la senyoreta Pla amb molta justesa), i el del cosí. Aquest darrer tipus es molt ben encertat, fins a l'extrem de sobresortir d'una manera excepcional en la comedia, amb tanta justesa, colorit i precisió, que pot calificar-se, teatralment, com a definitiu. Es un personatge que per ell sol pot acreditar un autor.

La interpretació que'ls actors donaren a l'obra den Morató el dia de l'estrena fou molt acceptable, distingint-se tots ells, i d'una manera especial (per l'índole del paper representat), els senyors Aymerich, Daroqui i Capdevila, en els tipus de cosí, cunyat i afillat del senyor Ramon, respectivament.

Va estrenar-se una hermosa decoració de sala-menjador del senyor Rocarol, digna d'elogi per la justesa i sobrietat de la mateixa.

— Avui té lloc la funció d'Ignocents, composta de les obres: *Comedia de comedies, Os calorrés o gitaneries,* den M. Soldevila, *Max King o la bogeria d'un mico,* den J. Burgas, i *Justicia!,* de l'Apeles Mestres. Les tres darreres, com anteriorment havíem anunciat, seran estrenades avui.

Demà a la tarda's reproduirà *El cor del poble,* de l'Iglesias.

SOCIETATS PARTICULARS

ATENEU OBRER DEL DISTRICTE II (Mercaders, 38 i 40). — El passat diumenge se posà en escena la comedia en quatre actes den P. Boquet i dirigida pel mateix.

En l'interpretació sols podem remarcar el treball den Daví i den Simón, en els respectius papers d'«Artur» i «Don Ramon».

En Valls, poc encaixat en el de l'«Enric», puig va tenir moments que no comprenía el paper.

La senyoreta Durán, molt be en el quart acte, i en els demés, regular.

La senyora Vidal, molt correcta en tota l'obra.

La senyora Ceballos sols ens va agradar en el final; en els demés treballà un poc insegura.

En el final del tercer i quart actes fou cridat l'autor, i el senyor Boquet sortí a l'escena.

ATENEU OBRER DEL DISTRICTE III. — A càrrec de l'Agrupació «Primavera», diumenge a la vetlla posaren en escena les obres *La morta* i *Flors i violes,* que obtingueren, en conjunt, una execució quelcom incorrecta, degut, sens dubte, a la falta d'ensaigs i d'una direcció ferma i segura.

Les senyoretes Escriu, Blanco i Gargallo estigueren força acertades, malgrat no esser gaire ben secundades pels senyors que les acompanyaren.

UNIÓ FAMILIAR. — Com a obra d'actualitat posaren en escena, el passat diumenge, el drama *Les garces,* l'interpretació de la qual no passà de discreta.

Sant Andreu

FOMENT ANDREUENC. — La companyía den Capdevila donà a conèixer en dit teatre, el dia 17 del corrent, el quadre dramàtic *Nit de reis,* que fou representat admirablement.

Seguidament posaren en escena la comedia *Don Gonzalo o l'orgull del gec,* amb una acertada direcció i ajustats en totes les escenes. En Capdevila, en el «Canari», la senyoreta Ortiz, en la «Conchita», com també la senyora Guerra, en la «Tomasa», molt be durant tota l'obra. En Cabruja, en el «Don Gonzalo», i en Puigventós, fent el «Tòfol», exactíssims i molt justament aplaudits. Molt be en Fernández, en el «Lluiset», i bon ajudant en Roca, en el «Don Manuel».

L'obra agradà i els artistes demostraren lo molt que estudíen i valen, i es una llàstima que la presentació escènica no estés a l'alçaria que's requereix.

— En el mateix teatre, el dia 19, s'organitzà un benefici a favor del degà dels aficionats andreuencs, Antoni Serra, posant en escena el drama *Claris,* del qual ne tregueren bastant partit la simpàtica senyoreta Rosari Casas, admirable; en Llach, molt be, i el beneficiat, que, malgrat els seus anys, logrà sortir airós del seu difícil paper, essent secundat, amb bastant acert, pels senyors Garrusta, Bayes, Malgà i Mitjans.

Començà la festa amb el diàleg *Extrems que's toquen,* que agradà molt.

DE FORA

Lleida

SOCIETAT «LA PALOMA». — Diumenge passat se donaren en aquest teatre dues representacions de la comedia *A tres quarts de quinze.* La interpretació no passà de regular.

CENTRE RADICAL. — Els aficionats d'aquesta casa posaren en escena les obres *El llit del capità, Mala nit...* i *Un gendre de l'altre món.* La senyoreta Malla fou molt aplaudida en totes tres. Els demés, regulars.

Fou el primer dia que's posaren en escena, en aquesta societat, obres amb dama. Ho celebrem.

Vic

CATALUNYA VELLA. — Diumenge passat, dia 22, la companyía Tubau-Marcet donà una funció en aquesta societat, representant la comedia *Sol ixent.* La interpretació anà regular.

Per fi de festa, les senyores Ricart i Venancio i els senyors Marcet (F.) i Marín posaren en escena la joguina còmica *Cartetes d'amor.*

NOTICIES

L'Adrià Gual ha dibuixat unes hermoses tapes pera l'enquadernació del primer volum d'EL TEATRE CATALÀ.

La setmana entrant podrem mostrar-les als nostres llegidors, als quals direm també les condicions en que'ls podrem oferir aquestes cobertes i el relligament dels números del primer any de la nostra colecció.

La circumstancia d'haver-hi tantes festes aquesta setmana ens ha impedit publicar l'informació gràfica que's mereix la darrera obra den Josep Morató.

El número vinent procurarem donar-la, pregant que se'ns dispensi aquest retard.

Sembla que la setmana entrant serà estrenada al Sindicat una obra d'un autor nou : en Recasens.

Se tracta d'una tragedia en un acte titulada *El cec Simó,* de la qual tenim excelents referencies.

Com hauran vist els nostres llegidors, fa unes quantes setmanes ens acompanya en la tasca de redactar aquestes planes un nou element : el notable crític de coses musicals que firma amb el pseudònim d'*Orpheus.*

S'ha demanat permís an en Ramon Campmany pera traduir a l'anglés l'obra *Total res,* den Cassimir Giralt.

□ □ □

CORRESPONDENCIA LITERARIA

J. G., Vic: Mercès. Ne prenc nota.—E. A.: Contesto per carta—F. R., Girona; J. S., Manresa; F. A., Sabadell; P. D., Terrassa; T. R., Mataró; L. B. P. i A. J., Barcelona: Mercès a tots.—Ll. P. P., París: Espero lletres. — A. M., Pisa: Extranyo no rebre res. — A. S. V.: Veuré de complaure-l. — P. B. i Ll. S.: Anirà; mercès. — S. C., La Bisbal: Escric. Espero n'enviareu més. — T. C.: Queda en cartera fins al número d'homenatge que volem fer al senyor que vostè indica. — A. A.: Aquella setmana no hi capigué. — F. C., Terrassa, i J. B., Sant Celoni: A fi d'any se posaran a la venda unes hermoses, fines i elegants cobertes pera enquadernar els números de EL TEATRE CATALÀ. — A. A., Sans: No hi hagué prou espai. — J. C. i J. M., Lleida: Complascuts.—E. V., J. C. i T. M.: Ja ho veuran lo de la música. Mercès. — *Passarell:* Ho sentim. Vos desitgem prompte restabliment.—P. T. F., Badalona: Carta correu.

El Secretari de Redacció, RAFEL BORI

A. ARTÍS, impressor - Balmes, 54; Barcelona : Telèfon 2689

Kiosco del Liceu

Rambla del Centre, davant del Liceu

Llibres
Periòdics
Revistes
Diaris

nacionals i extrangers

MOBLES
REIG

TRANSFORMABLES

EXPOSICIÓ

Passeig de Gracia, 27

El Kiosco
FRANCO-ESPANYOL

de davant de ca'n Cuadros

s'acaba de traslladar a la

Rambla del Mitg

(Davant per davant del carrer den Fernando)

: DOLCERÍA :
FRANCESA

DE

Parcerisas

XACOLATERÍA
REFRESCS
FIVE O'CLOCK TEA

SORTIDES DE TEATRE A 2 PTES.

Especialitat de la Casa

Hospital, 15 i 17

Nostres folletins

Acompanyen aquest número 32 pàgines de folletí: 16 de l'excelent comedia den J. Pous i Pagès,

Senyora avia vol marit

i 16 de l'aplaudida tragedia de l'Ambrosi Carrión,

EPITALAMI

La publicació d'aquestes dues obres ens ha valgut l'èxit de venda que esperavem, patentitzant-se una vegada més l'entusiasme del públic català per aquestes dues produccions notabilíssimes.

Com a bona noticia als nostres llegidors, ens complavem en comunicar-los que, acabada l'edició d'*Epitalami*, vindrà a fer costat a *Senyora avia vol marit* la darrera estrena del Sindicat

La sagrada família

Els que desitgin tenir enquadernat L'ETERNA QÜESTIÓ poden passar per l'Administració, Porta-ferriça, 17, aont, mitjançant l'entrega dels folletins en bon estat i la quantitat de VINT CENTIMS, se'ls donará l'exemplar corresponent.

Preguem als nostres compradors que no tallin els folletins, puix dificulten l'enquadernació de les obres i ens obligarien a no admetre-ls al venir a recullir-les.